

KARYS

‡ LIETUVOS KARIŲ SAVAITINIS LAIKRAŠTIS ‡

Kaina: metams 15 lt., pusmečiui 8 lt., 1 mėn. 1 lt. 50 ct. Kareiviams per pusę pigiau. Užsieny metams 25 lt. Atskiro nr. kaina 30 ct. visiems. Skelbimai: petito eilutė 40 ct.; prieš tekstą dvigubai. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė.

41 (489) nr.

1928 m. spalio m. 4 — 11 d.

X metai.

Ne gedulo, bet pasiryžimo diena.

Kasmet minime spalio 9 d. O ką ji reiškia... gerai žino kiekvienas lietuvis. Toji diena nėra mums džiaugsmo, triumfo valanda.. Ne! Ji yra liūdno atminimo diena. Tą dieną, prieš aštuonerius metus (1920 X. 9), grobuoniška Pilsudskio ir jo sėbrų letena pagrobė mūsų valstybės širdį — Vilnių ir iki šiol ji tebesmaugia. Drauge su mūsų širdimi dar tebekankinamas baltojo aro naguose trečdalis mūsų Tėvynės.

Negana dar Pilsudskio hebrai kad jie ginklu ir smurtu pagrobė Vilnių ir kitus Lietuvos kraštus. Jie tą savo kruviną ir judošį žygį nori užtepli prieš pasaulio akis ir galutinai pasiglemžti pagrobtus kraštus.

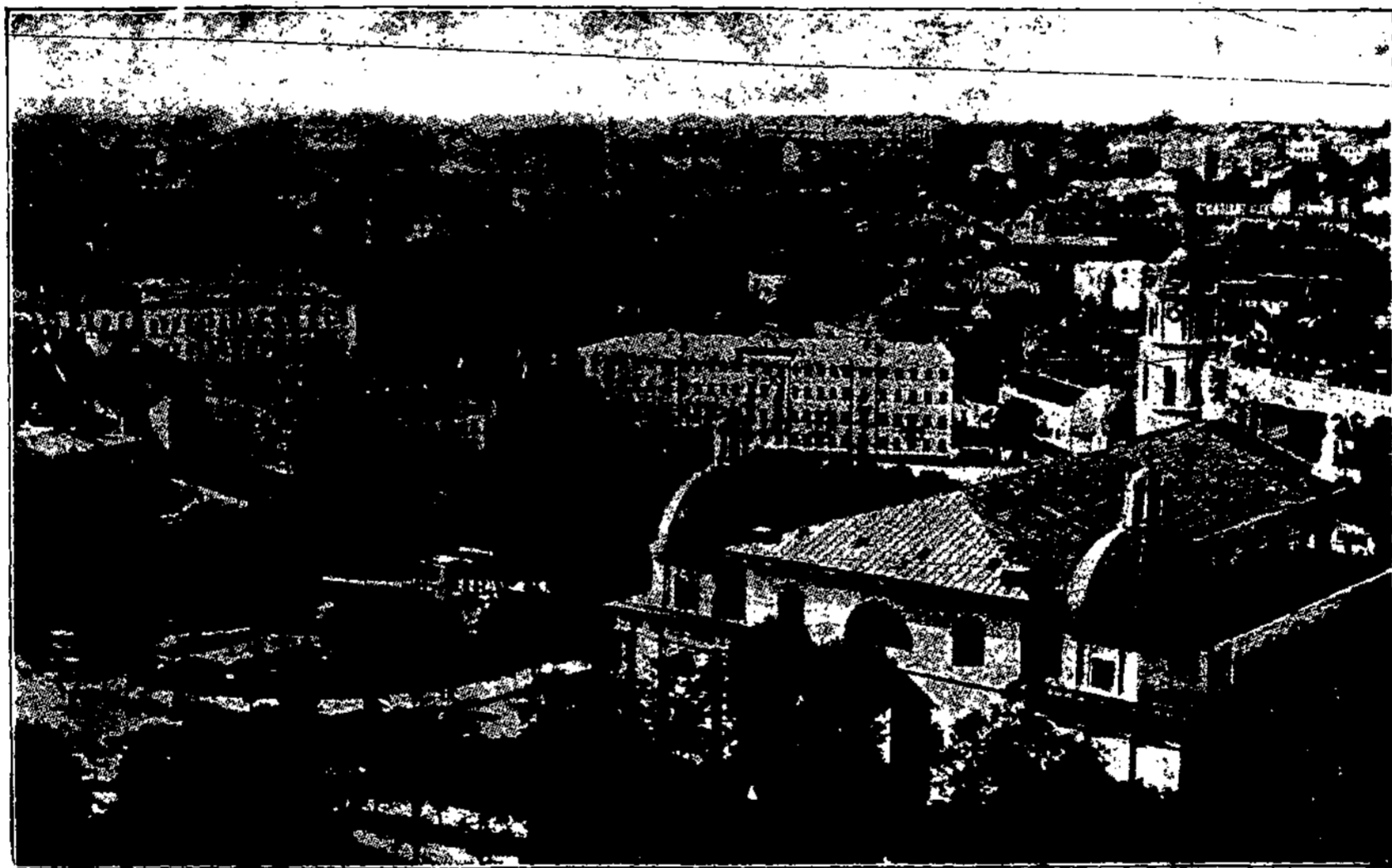
Bet kol visa lietuvių tauta budi, kol patys lietuviai neatsizadės Vilniaus, lenkams neįmanoma galutinai pasisavinti sau jo. Nors, tiesa, jie Vilnių ir kitus pagrobtus kraštus faktinai ginklo jėga ir valdo, bet teisės atžvilgiu negali pasigirti, kad tie kraštai jau galutinai jų. Vilniaus klausimas ir Tautų Sąjungoj, ir pasaulio spaudoj dar tebėra ginčijamas. Dar niekas negali spręsti kam Vilnius gali tekti. Vilniaus klausimas neleidžia nurimti pasaulio politikams, nekaltant jau apie pačią Lenkiją. Lenkams dar tebedreba kailis dėl pagrobtų kraštų.

Tad lenkai, norėdami savo smurtą galutinai įvykdyti, griebiasi dar kitokių tamsių darbų. Įvairiais būdais stengiasi Lietuvos vardą šmeižti, juodinti, kaltinti ją prieš pasaulį, kad, girdi, Lietuva yra nesukalbama, ji trukdo derybas santykiams sutvarkyti ir kt. Tuo ji

tikisi, nužemins Lietuvą pasaulio akyse, įsigyti galiūnų užuojautos ir jų paramos, t. y. kad galingosios valstybės jėga priverstų Lietuvą nusileisti Lenkijos reikalavimams ir pripažinti jiems raštu Vilnių ir kitus pagrobtus Lietuvos kraštus. Bet ir to dar negana! Įvairiais savo širmuliavimais pademarklinijy bei okupuotose

srityse lenkai norėjo nugalinti lietuvius ir priversti juos nusileisti lenkų reikalavimams.

Bet lietuvis, kada jis kovoja už savo šventas teises, nenusigąsta jokių baubų. Nenusigando ir čia Pilsudskio hebrai pajuto, kad iš lauko lietuvis nenugalimas, tad griebėsi provokacijų. Tam darbui surado sau tinkamų sėbrų, kuriems nuo pat pirmųjų Lietuvos nepriklausomybės die-

VILNIUS.

nių rūpėjo ne Lietuvos reikalai, bet savo asmens gerovė, aukštos vietos ir šilti kampeliai. Tokių sėbrų surado pačių lietuvių tarpe, vadinamus „plečkaitininkus“. Pilsudskis tikisi, kad suardęs Lietuvos vidaus tvarką, vienybę ir prisiviliojęs lietuvių išgamų, įvykdys savo aukso svajones galutinai pasiglemžti ne tik Vilnių, bet ir visą Lietuvą. Bet veltui! Suradęs keletą išgamų su jais nesugriaus visos tautos vienybės, patvaros ir atkaklumo Vilniui atvaduoti.

Lietuvių tauta yra rami ir taikinga, ji nesvajoja apie puolimus kitų kraštų. Bet drauge tenka pasakyti, kad lietuvių tauta yra ir ainiai buvusios galingos, karingos ir nenugalimos Lietuvos. Toji senovės dvasia 1918-20 m. vėl yra atgijusi ir ji stiprėja ir šaknėja visoj tautoj. Lietuvių tauta budėjo, budi ir budės Tė-

vynės ir Vilniaus vadavimo sargyboj. Jos pasiryžimo ir budrumo neužmigdyt jokios pasaulio diplomatijos lopšinės dainos — svajingos taikų sutartys.

Iki šiol spalio 9 d. minėdavome, kaip gedulo dieną. Bet ar tai tinka? Ne! Gedulas tinka tik mirusiems minėti. Vilnius mums nemirė. Jis mummyse gyvas. Spalio 9 d. turi būti mūsų pasiryžimo, atkaklumo, pasišventimo kovoti už Vilnių diena.

Mūsų Vilniaus vadavimo sargyboj būdinčioji armija yra tvirta. Ji — mūsų dabartinė kariuomenė, pastarosios kūrėjai — savanoriai, šauliai, visas jaunimas (be keliolikos plečkaitininkų), seneliai-ės, kurie nuo seniau savo pasakomis ir dainomis diegė jaunimui Tėvynės meilę, o vėliau drąsino juos eiti savanoriais į karą, laimino žygiuojančius kautynėna ir stiprino jų dvasią. Apskritai, toji armija yra visa tauta nuo mažo iki žilo senelio-ės. Tokiai armijai būdint Vilnius turi būti mūsų — taikos ar kovos kelio. Bet minėtų kelių pasirinkimas pareina ne nuo mūsų. Pirmenybė tenka galingesniai. Mes tik savo šventas teises ginsime iki

laimėsime ar mirsime, kaip ir yra mūsų pulkų vėliavose įrašyta.

Kol bus gyvas nors vienas lietuvis, tol jis Vilniaus neišsivadės

St. Butkus.

Kareiviui.

Ei, kareivi, kelk iš miego,
Rankon ginklą stipriai tverk,
Neatbok, drauguži, nieko,
Nuo sunkių skausmų neverk...

Tenai broliai, mūs vilniečiai,
Žiaurais aro prispausti;
Juos suvaržę priešo pančiai.
Visų vargšai apleisti...

Ei, kareivi, kelk iš miego
Ėmęs ginklą Vilniun trauk!
Nes tik kardas šalto plieno
Juos išgelbės... Tad kariauk!..

Ažuolo Lapas.

Vilnius — mūsų tautos židinys.

„Metai aštunti suėjo, kaip lenkas
„Sostinę mūsų pagrobęs tėrioja,
„Kartą Praamžiaus lietuviams paskirta,
„Šalį mūs bočių krauju išnirkytą...“

Didžius vyrus, amžinus jų ir kiekvienos tautos darbus visada lydi ir puošia prasmingos legendos, padavimai. Tai ne pasakos, tai ne vaizduotės padarai tik laikui sutrumpinti, — tai tikri gyvenimo gabalai, gražiausiais liaudies kūrybos rūbais aptaisyti.

Mūs kalnų dejuojančios ir baidančios krūtinės, tų kalnų paslaptingi ir klaikūs požemiai, tų požemių urvuose sugrūsti ir amžinai užmūryti juodojo ir raudonojo kryžiaus kariai, arba piktųjų dievų užburti narsiausi Žemaičių ir Lietuvos kunigaikščiai su nenugalima kariuomene, paskendusios bažnyčios, ežeruose skardingi griaudūs varpai, nugrimzdę dvarai — visa tai tik tam pasaka, kam ir visa mūsų istorija — carta incognita.

Tokios pat turtingos ir giliai simboliškos legendos supa mūs Vilnių, jo ir visos mūsų valstybės didįjį Kūrėją Gediminą. Čia atsiminkim Gedimino sapną ir gražiausios skaisčios lietuvaits auka. Taigi tie padavimai ir rodo, kad Vilniui vietos parinkimas ir jo galingai piliai kartinio akmens įritimas nebuvo atsitiktinis dalykas bei vien tik Didž. L. Kunigaikščio noras, bet tai buvo faktas, sutapęs su tautos valia ir žmonių sąmonėn įstrigęs.

Gediminas stiprėdamas, bet dar nesijausdamas visų Lietuvos giminių tikruoju viešpačiu, palieka savo tėvų sodybą Airiogalą, keliai į Lietuvos vidurį ir stato sau Trakus. Čia jis, kaip daugelis nedidelių Europos kunigaikščių, kaip ir jo pirmtakūnai Lietuvos kunigaikščiai, keletu giminių valdytojai, rūpinosi vandenimis ir kitomis gamtos kliūtimis apsaugoti save ir savo galybės branduolį.

Bet šit po metų — matyt, kaip greit didėjo ir augo Gedimino galybė — nepasitenkino ta izoliuota nepavojinga vieta, ieško platesnės, reikšmingesnės, valstybinio masto, sostinės.

Medžioja po Vilniaus kalnų milžiniškas girias — vaizduoja mums legenda.

O kas gi ten dar buvo, kas tai per vietos? Bychovco metraštis mums atsako: „Išsirinko sau Didysis kunigaikštis Šventaragis vietą dykynėje, gerą, paliai Vilijos upę, kur Vilnis Vilijon įplaukia, ir prašė savo sūnaus Skirmanto, kad toje vietoj būtų padarytas aukuras, ant kurio jį mirusį sudegintų, ir įsakė savo sū-

nui, kad, jam mirus, toje vietoje, kur jį sudegins, deginami būtų visi Lietuvos kunigaikščiai ir kilnieji bajorai ir kad mirusiųjų kūnai jau niekur kitur nebūtų deginami, tik ten“.

Dar atsiminkim: garsiausia lietuvių senovės šventykla Romuva buvo Prūsų — Nadravių giminės žemė. Kai užėmė tą šalį kryžiuočiai, krivų krivaitis keliai į dešinįjį Nemuno krantą, kur Dubysos žiotys. Kai 1295 Ragainės komturas Liudvikas von Libencelis sunaikino ir šitą vietą, tuomet jau kelia Romuvą į paskutinę jos vietą, kur netaip pavojinga — kryžiuočių, kur Vilnelė su Nerim plaukia, kur jau rusena šventoji ugnis, pamaldaus aukštaičių giminės kunig. Šventaragio užkurta. Čia atsikelia vyriausias žinys su visa savo kunigų kolegija, ir Vilnius iš tikybinio kulto vietinės reikšmės įgauna visų lietuvių giminių religinio centro reikšmės. Tad šit kas tuomet jau buvo Vilnius.

Gediminas medžioja — kartoja mums iš lūpų į lūpas senoliai. O kas gi buvo tų laikų Lietuvos kunigaikščių medžioklės? Tai politiniai aktai, tai geresnė, negu šių laikų Europos diplomatinės paslaptys.. Medžiojo ir Kęstutis su Algirdu, kai 1345 m. išvijo kun. Jaunutį iš Vilniaus, medžiojo ir Jogaila su kryžiuočiais, kai 1381 savo dėdei Kęstučiui pinkles spendė, medžiojo ir Vytautas su Jogaila 1409 m., kai 4 savaitėms savo Žalgirio žygiui maistą tiekė ir smulkiausia bendrų operacijų planą rengė.

Medžioja dabar ir Gediminas, norėdamas pasitarti su vyriausiu tikybos atstovu Lizdeika dėl Lietuvos ateities.

Akylas išmintingiausias žinys ragino Gediminą, kad būtina perkelti Lietuvos sostinę iš provinciališkų Trakų ir pranašauja tam jo darbui galingą ateitį? Gediminas kalba dabar, ne kaip vietos kunigaikštis, bet jau kaip visos Lietuvos ir rusų žemių valdovas. Religinis centras sutampa dabar su politiniu ir pati tikyba įgauna valstybinės reikšmės. Vilnius nepaprastai greit auga ir be to dar įgyja didžiausios ekonomiškos reikšmės. Netrukus Azijos ir Europos prekybos ir pramonės žmonės koncentruojasi apie Vilnių, o visais jo keliais ir apylinkėmis šimtai geležinių vilkų, kaip pranašavo Lizdeika, rėkia ir garsina jo vardą. Tad šit tos legendos ir Vilniaus pradinė reikšmė.

Nuo to laiko Vilniuje spiečiasi visos mūsų tautos ir valstybės gyvenimas ir jo reikšmingesni etapai. Čia labai simboliškai 1387 toj pačioj Šventaragio šventovėj ir ant jos pamatų statomas naujos katalikybės rūmų

sienos — Vilniaus katedra. Čia Lietuvos žydėjimo laikai — Zigmanto II ir Bonos — gražiausios Italijos ir mūsų stiliaus bažnyčios. Čia universitetas, čia mūsų istorija ir tautos pažinimo ir tyrimo pradžia, čia mūsų turtingiausi praeities dokumentai — kronikos, metraščiai, bibliotekos. Čia mūsų atsigavimo ir tautiško stiprėjimo centras, pradėdamas jau 1905 m. Čia mūsų širdis, iš gyvo kūno išplėsta, čia mūsų amžių gyvybės tvinksnys. Čia mūsų tas pats, kas Rusų — Maskva, Prancūzų — Paryžius, Čekų — Praha.

Todėl, atsimindami tą liūdną spalį 9 dieną, sukauptim savo dvasią didžiausian pasiryžiman. Toks pasiryžimas daug gali. Tik jis vienas išvaduoja nedi-

deles tautas iš pasaulio galiūnų verguvs ir iškelia aikštėn žmonijos šeimoj.

Jei mes neatlikom, tad savo valią vaikams krauju užrašysim:

„Žirgą, jaunuoli, baltoki tu bėrą —

„Žirgą, ugningą paleiski laukais.

„Mes žengsim į Vilnių gyvatos sparnais
pasipuošę

„O žengsim ne vienas, ne du!

„Ir priešui ten kruviną puotą suruošim

„Į pavergtą širdį tautos mes žygiuosim!

Kpt. Balčiūnas.

Mūsų ulonų šventė.

Į 2-jo ulonų pulko iškilmės š. m. rugsėjo 30 d. teikėsi atsilankyti vyriausybė.

Iškilmės pradėtos atvirame ore pamaldomis, kurias laikė Vilkaviškio vyskupas Reinys, po pamaldų pasakė pamokslą, primindamas Dievo įsakymą: laikykis drausmės, sergėk ją, nepamiršk jos, nes ji yra būtina tavo gyvenime. Drausmė, tvarka ir gerovė yra labai reikalinga žmonių gyvenime. Drausmė reikalinga šeimoje, mokykloje, visuomenės gyvenime ir kariuomenėje. Ir šiandien teikiama ulonų pulkui vėliava yra aukščiausia idealų nešiojama. Dėl to ši vėliava turi būti garbingai nešiojama.

Po pamaldų vyskupas pašventino vėliavą.

Skaitomas Respublikos Prezidento aktas, kuriuo 2-jam ulonų pulkui suteikiama šio pulko Šefo Lietuvos Didžiosios Kunigaikštienės Birutės vėliava (standartas).

Po to Respublikos Prezidentas įteikia minėtą vėliavą 2-jo ulonų pulko vadui pulkininkui lt. Plechavičiui. Pastarasis, priimdamas Tautos Vado teikiamą pulkui šventenybę, priklaupęs bučioja ją ir taria: Širdingai dėkoju Jūsų Ekscelencijai už suteiktą pulkui dovaną — vėliavą ir viso pulko vardu pasižadų garbingai ginti ją!

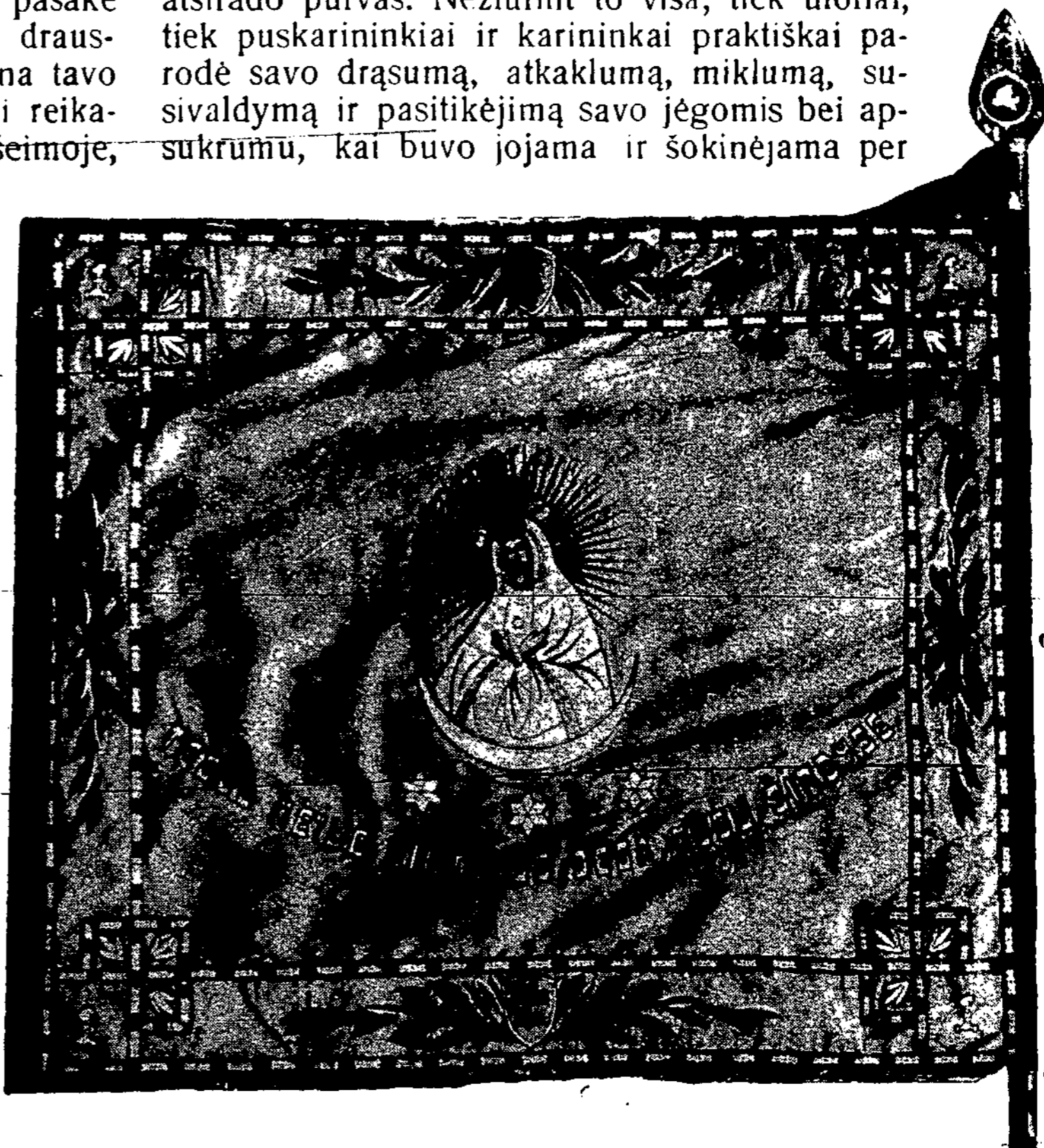
Respublikos Prezidentas pasibučioja su pulko vadu, kuris po to įteikia gautą vėliavą pulko vėliauninkui. Vėliava nešama pro pulko eskadronus. Visas pulkas po to duoda kario priesaiką.

Respublikos Prezidentas, pasisveikinęs su eskadronais, prabilo į Did. Kng. Birutės raitininkų pulką šiais žodžiais:

Ši diena yra garbinga diena jūsų pulkui, kada jums įteikta jūsų pulko vėliava. Ji yra nepaprastos patronės, mūsų tautos apdainuotosios Birutės vardo. Kunigaikštienė Birutė virto mūsų tautos laisvės atpirkimo simboliu. Ji tarnavo prie aukuro ir paskui tapo kunigaikštienė. Ji yra jūsų šeimos patronė. Mes, vyriausybė, atvykome į jūsų šventę pareikšti jums širdingų linkėjimų, kad visada garbingai gintumėte mūsų kraštą, būtumėt drąsūs. Sveikinu jus tą garbingą dieną ir kviečiu sušukti mūsų Tėvynei Lietuvai valio!

Ulonai griausmingai šaukia valio ir griežiamas Tautos Himnas. Po to sušukta valio Resp. Prezidentui ir vyriausybei. Paskui pro vyriausybę prajoja ulonų eskadronai, o vienas viesula praūžia su atkištomis pikėmis. Gražus tai buvo vaizdas, kuriuo gėrėjosi vyriausybė ir gausinga žiūrovų minia, didžiuodamosi narsia ir miklia mūsų kavalerija.

Taip pat buvo progos pasidžiaugti ir pasididžiuoti mūsų šauniais ulonais, kurie gražiai pasireiškė ir raitųjų sporte. Reikia pažymėti, jog tą visą dieną lijo, atsirado purvas. Nežiūrint to visa, tiek ulonai, tiek puskarininkiai ir karininkai praktiškai parodė savo drąsumą, atkaklumą, miklumą, sivaldymą ir pasitikėjimą savo jėgomis bei apskrumu, kai buvo jojama ir šokinėjama per

Vilnius — mūsų širdis. Mes be Vilniaus nenurimsim! Vilnius — mūsų kasdieninė malda. Ji nešiojame ne tik savo širdyse, minime ji, ilgimės jo ir trokštame ji kuo greičiausiai atvaduoti, bet ir savo vėliavas puošiame simboliais, kurie mums primena Vilnių ir parodo mūsų pasiryžimą, kad jo mes niekad neatsižadėsime. Šiame vaizdely matome 1 pėst. D. L. K. Gedimino pulko vėliavą, kurioj Aušros Vartų Šv. Panelės paveikslas mums primena, kad mūsų pulkams skirta vieta turi būti Vilnius — amžinoji mūsų sostinė.

įvajriausias kliūtis, kai buvo rodomi įvairūs pikės ir kardo veiksmai ir džigituojant. Buvo labai slidu, tačiau jokių nelaimingų atsitikimų nebuvo.

Raitųjų sporte — pasižymėjusiems ponis Prezidentienė įteikė skirtas brangias dovanas (nuosavybėn).

Vėliau vyriausybė teikėsi pietauti drauge su visu ulonų pulku. Per pietus Resp. Prezidentas pasakė ulonams šią kalbą:

— Mieli ulonai! Ką reiškia ši iškilmė? Ji reiškia atsiminti kas buvo šiandien jūsų pulko šeimos įgyta. Šiandien jūs įgijote pulko vėliavą ir jos vardu prisiekėt ginti Tėvynę nuo visų priešų.

Okana, lietus, ir vis dėlto mums nesugadino ūpo, bet jį pakėlė, dėl to, kad esame Lietuvos sūnūs ir dukterys, kad ateity turime dar daug darbų atlikti. Ateity pirmiausia turėsime atgauti visa tai, kas mums priklauso iš mūsų tėvų, senolių palikimo ir iš šventos teisybės.

Jūsų patronė Birutė gyveno Trakuose, iš kur kilavo didingas Lietuvos balsas, kurį išgirdavo nuo Baltijos iki Juodųjų jūrų, ir iš kur Kęstutis žygiavo ir iškėlė Lietuvą. Si būstinė yra dar nelaisvėje – ji yra mūsų priešų rankose neteisėtai užgrobtą. Kas ją atgaus? Drąsa, pasiryžimas, auka, kurios pavyzdį parodė Birutė. Tai yra emblema, ženklas, kad neiškryptomėte iš to kelio, būtumėt pasiryžę aukoti gyvybę, kaip jūsų patronė.

Mūsų didvyriai prieš daug metų kovojo dėl laisvos Lietuvos. Jie erškėčių takais ėjo į laisvę. Vieni dirbo plunksna, kiti žodžiu gaivino užmigusią tautišką sąmonę – svajoję apie laisvą Lietuvą. Šiandien turime atsimiti ir tuos, kurie žuvo.

Minėdami senovę Birutės asmenyje, kaip tik atsimenam senąją Lietuvą, jos galybę.

Mes esame iš to pat krūmo, esame išėję iš vienos tos pat tautos.

Jei mes įgysime drąsą ir būsimė tvirtai pasiryžę, tai atgausime visa tai, kas mums priklauso ir tik dėl tiesos pakelsime kalaviją, kada bus skriaudžiama Tėvynė.

Ši diena jums bus atmintina. Šiandien norėčiau jums palinkėti, kad savo pulko niekad nepamiršumėte, kad išėję iš jo tarpo turėtumėt atminimą, kad jums tarnaujant pulke buvo įteikta Birutės vėliava.

Kelį taure už jūsų sveikatą, jūsų pulko vadą, už jūsų šeimą!

Vyr. Štabo virš-kas gen. št. pulk. P. Plechavičius nurodė, jog ši ulonų šventė yra tuo labiau didingesnė, nes į ją teikėsi atsilankyti aukščiausias ginkluotų Lietuvos jėgų viršininkas Tautos Vadas. Jūsų pulkas garbingai ėjo savo tarnybą. Šiandien gavote iš Tautos Vado vėliavą. Tačiau ne čia yra jai vieta. Jai vieta

ten, kur jai pridera stovėti, būtent – Vilniuje. Tikiu, kad ją tenai nunešite. Noriu palinkėti, kad jūs garbingai tarnautumėte savo pulko eilėse, ir kelį taure už jūsų vadus, puskarininkius ir jus, ulonai!

Be to, buvo pasakyta daugiau kalbų ir pareikšta ulonams gražių nuoširdžių linkėjimų. Tarp kitko ulonų pulką lietuviškai sveikino dalyvavusieji šventėje švedų ir latvių karo atstovai.

Pulko vadas prabilo šiais žodžiais: Ulonai! Mums be galo malonu matyti šios dienos šventėje garbingus ir aukštuosius savo vadus. Šiandien gavome iš Tautos Vado tą Šefą ir vėliavą, kurią svajojome turėti nuo pat pirmų pulko gyvenimo dienų. Mes pasižadėjome ją garbingai ginti ir vadovautis kilniais Tėvynės meilės ir vienybės obalsiais tiek taikos metu, tiek karo metu – aukojant savo gyvybę. Taip pat pasiryžome stengtis, kad niekas iš ulonų nesuterštų pulko vėliavos garbę. Netolima praeitis (savanoriai) parodė pavyzdį, kaip gerieji tautos sūnūs myli Tėvynę ir kaip jos laikėsi bei gerovei aukojosi. Jo Ekscelencija Respublikos Prezidentas p. Antanas Smetona ne vieną kartą išgelbėjo Lietuvą iš pražūties ir grąžino jos garbę, garbingai stovėdamas valstybės priešaky. Mes trokštame ir linkime, kad Jo Ekscelencija nuvestų mus ten, kur mūsų Didžiosios Kunigaikštienės Birutės pulko vėliavai vieta pridera. Tegyvuoja mylimas mūsų Tautos Vadas p. Antanas Smetona!

Vėliau vakare ulonams buvo surengta pramogų, o pulko karininkų ramovėje – balius... Ypač tenka su džiaugsmu ir pasigėrėjimu pažymėti, jog beveik visos ulonų karininkų žmonos pat pradžioje įvedė gražią tradiciją – vilki Did. Kunigaikštienės Birutės arba kitaip – tautiškais rūbais. Tai yra gražus ir sektingas pavyzdys ne tikai visoms mūsų karininkų šeimoms, bet ir visoms lietuvių tautos dukterims – tiek miestietėms, tiek kaimietėms. Garbė ulonų pulko ponioms, kurios tinkamai gerbia savo pulko patronę – Did. Kng. Birutę ir kurios gražų lietuviškumo pavyzdį rodo! Apie tą faktą turėtų išgirsti visos lietuvaitės, ypač inteligentės.

P. Jurg.

Žygio belaukiant.

Šiandien kardui mes prisieksim,
Kad rytai aušrą išvys,
Kad Vilniją mes pasieksim,
Nors siaus vėjų sakurus!

Ten, kur Vilija sriaunoji,
Kur vaitoja lietuviai...
Mus į žygį broliai moja
Mes jiems laisvės švyturys.

Mūsų žygio garbės šydas,
Tepapuoš rytų kraštus,
Tai ne kerštas, ne pavydas:
Tik vaduosime savus.

Kai šaly kils audra, vėjai,
Jūs pirmieji, sakalai,
Jūs tą šalį numylėję,
Ir apginsit ją šventai.

Mūsų minty tik šis žodis:
„Imk, Tėvyne, mūs aukas!“
Te Aukščiausias mums parodys,
Kur mūs žygis laimė ras!

L. Dovydenas.

* * *

Kai naktis gaisruose skendo,
Žaibai žybčiojo padangėj,
Ir iš pietų laisvės gandrą –
Skelbė vyčiai išsirangę...
O tauta ilgai kentėjus,
Vilkus vargo didį jungą, –
Maldas aukuran sudėjus,
Skelbė žinią šiam pasauliui...
Kad ji laisva nori būti
Šventais žygiais siekti tikslą
Nugalėti žiaurų priešą.
Trys rytinės aušros kėlės,
Lyg iš kraujo plačios jūros,
O dausose siaubės vėlės,
Lemties kovos pranašautos.
Vos ketvirtam rytui stojus
Garsams varpų iš šventyklų,
Nuskardenus, nuplasnojus,
Per Lietuvos plačią šalį,
Pasigirdo naujas žodis,
Kad Vilnijos krašte gimė,
Laisvas kelias į šventovę,
Širdžių liepsnom atkariauton...

Ignotas Andrašūnas.

Kažin ar verta siaurinti „KARYS“.

Pastaruoju laiku visos kariuomenės mėgiamas ir mylimas vienintelis kariškas savaitraštis „Karys“ pradėjo pamažu rečiau pasirodyti kariuomenės skaityklose. Pradžioje manyta, kad tai yra atsitiktinas dalykas, bet pasirodo ir po poros mėnesių tas reiškinys tebėra, ir naujo „Kario“ kiekvienos savaitės gale nematyti. O iš tikrųjų reikėtų, kad jo leidimas kiek galima būtų pagreitintas arba specialiais ekstra leidimais papildytas.

Teko man girdėti vieną kitą „Kario“ skaitytoją nusiskundžiant ir klausiant, kodėl tik vienas visiems prieinamas mūsų kariuomenėje laikraštis leidžiamas rečiau, kaip kitados; kurios priežastys normalę „Kario“ eigą trukdančios ir t. t. Apskritai, minimo savaitraščio tolimesnis leidimas parūpo skaitytojams ir jie nenori su juo persiskirti.

Esu tos pačios nuomonės kaip ir kiti, būtent — „Karys“ turėtų eiti, kaip irėjo, ir ne rečiau kaip kiekvieną savaitę. Turiu pažymėti, kad dedamos žinutės iš Lietuvos gyvenimo, sporto šakų, kariuomenės gyvenimo ir užsienio nustoja to įdomumo ir svarbos, jeigu jos pasirodo daug vėliau, kaip kituose laikraščiuose buvo paskelbtos. Kadangi kariuomenėje „Kario“ skaitytojų labai daug ir tikslas yra jį dar labiau išplatinti, tai tenka kreipti į minimą dalyką tinkamo dėmesio, kad skaitytojų skaičius nesumažėtų, kas galima tik pasiekti aprašant bėgamą gyvenimą su įdomiomis ir naujomis žiniomis.

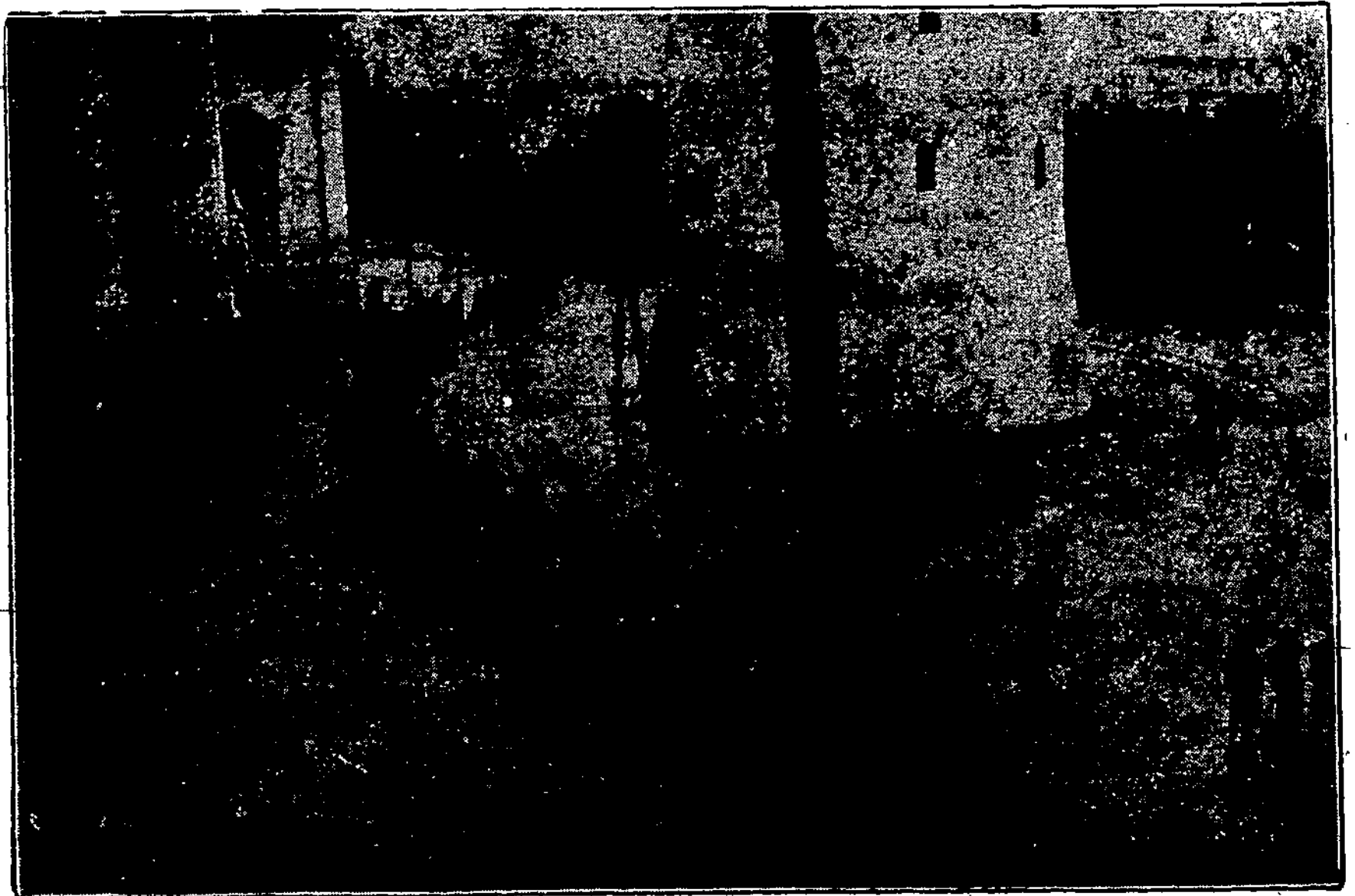
Kaip girdėjau, kad jaučiamas „Kario“ normaliam leidimui lėšų trūkumas, todėl jis esąs priverstas siaurintis. Taip, lėšos turi didelės svarbos, bet jos paprastai aikvojamos pagal svarbumą skiriamam tikslui. Jeigu reikalas yra labai svarbus, turįs didelių išdavų tautai, kariuomenei arba atskiram žmogui, tada lėšos be gailesčio aikvojamos, o jei jų trūksta, randami šaltiniai tiems trūkumams papildyti.

Š. m. lietuvių tautos ir jos kariuomenės gyvenimas yra skirtingas nuo kitų metų. Šiais metais mes švenčiame Lietuvos Laisvės ir Nepriklausomybės pirmą dešimtmetį. Neužilgo sulauksime lapričio mėn. 23 d., kada buvo padėti pirmieji pagrindai dešimt metų atgal mūsų kariuomenės organizavimo darbui. Be to, viena kita iš kariuomenės dalių šiais metais šventė savo darbo pradžios sukaktuves ir t. t. Apskritai, šie metai mums patiekia visą eilę jubiliejinių datų, kurios lietuvių tautai itin reikšmingos. Į visa tai, stovįs kariuomenės gyvenimo priešaky, „Karys“ turėjo atsiliepti ir tarti savo žodį. Jis tai padarė, už ką reikalinga jo vadovams tarti širdingą ačiū. Bet kartu reikia neužmiršti, kad „Kario“ praplėtimas ir patobulinimas atėmė didelę lėšų dalį iš jam skirtos sąmatos ir galima manyti, kad dabar jaučiamas jų trūkumas ir „Karys“ siaurinamas. Reikia neužmiršti, kad „Kario“ sąmatos sunaudotos lėšos įvairiems svarbiems šių metų lietuvių tautos gyvenimo momentams nušviesti — *yra idėtas kapitalas į amžiną tautos dvasinio ir jos istorijos lobyno nedegamą dėžę, kuri liks lietuvių tautai ateities ramsčiu.* Taip pat ir kariuomenei padarė didelės įtakos, sustiprindamas jos tautišką ir kultūros augimą ir atsparumą.

Juk visi gerai žinome, kad šviesa lygioj kovoj lengvai nugali tamsą, o pirmas žibintas kariuomenėj

yra gražus ir mylimas laikraštis. Kas arčiau kariuomenės gyvenimo yra, tas gali pasakyti, kiek džiaugsmo ir gero įspūdžio padarė gražus „Karys“ vasario 16 ir gegužės 15 d. Aš manau, kad tas geras išdavys nenupirktumėm už tas lėšas, kurios buvo sunaudotos išleisti tiems jubiliejiniams „Kario“ numeriams. Todėl kas pasakytą sumetus krūvon tenka pabrėžti, kad „Kario“ leidimo reikalas negincijimas. Kariuomenė be savo gero laikraščio apseiti negali. Jos dvasiniam kultūros gyvenimui reikalingas spausdintas žodis. Toks turimas laikraštis negali būti be ribos siaurinamas, kad pagaliau negalėtų savo paskirtų uždavinių išpildyti ir liktų jo pasirodymas vien formalumas.

Šiandieną „Kario“ pasirodymas yra retokas ir negali patenkinti kariuomenės skaitytojų. Pageidautina, kad tas vienintelis kariuomenės dienos gyvenimą vaizduojąs laikraštis liktų ne mažesnis kaip savaitraštis (idealas mūsų sąlygose 2—3 kartus per savaitę). To nori visi, kas jį skaito ir kas nori, kad kiti skaitytų.

Mūsų kariuomenė Vilniuje (1920 m.) eina pro Katedrą ir varpinę.

O tam dideliame ir svarbiame reikalui, man rodos, turėtų lėšų netrūkti. Jeigu nustatytoje sąmatoje trūksta, tai galima jas atatinkamu būdu padidinti. „Kario“ skriaudai negalime būti mes per daug taupūs. Jeigu yra kitos man nežinomos kliūtys, tai pastarąsias reikalinga pašalinti ir „Karij“ palikti bent ne retesnį kaip savaitraštį, jei nenorime, kad nuo to nukentėtų kariuomenės dvasios gyvenimas. Tikiu, kad daroma su „Kario“ siaurinimo klaida bus atitaisyta ir visos sutinkamos jam leisti kliūtys bus pašalintos.

Uolus „Kario“ skaitytojas.

Išeis naujas žurnalas.

Nuo šių metų spalio mėn. 12 d. pradės eiti meno ir kritikos savaitinis gausiai iliustruojamas žurnalas „MENO KULTŪRA“.

Žurnalas bus 24 pusl. ir bus leidžiamas žinomo vokiečių žurnalo „Die Woche“ pavyzdžiu.

Tarp kitų skyrių „Meno Kultūra“ turės dar ir šiuos: teatro užrašų, dailiosios literatūros, muzikos, plastikos, tautodailės, jumoro ir satyros feljetono, saržo ir karikatūros, kino, radijo, sporto ir t. t.

Be to, vienas žurnalo puslapis, o reikalui esant ir daugiau, bus pavestas kariuomenėje vedamam kultūros dar-

bui nušviesti. Vyriausiuoju žurnalo redaktorium bus majoras M. Lubickis, plačiai visuomenei žinomas, kaip gabus meno kritikas Vikt. Pr.

Atskirus žurnalo skyrius yra pasižadėję redaguoti rimti atatinamos specialybės žmonės.

Kariuomenės dalių švietimo vadovams vertėtų pasirūpinti su žurnalo redakcija palaikyti ryšius, kad užleidžiamoji žurnale vieta neliktų tuščia ir kad platesnioji visuomenė pamatytų, ko mūsų jaunoji kariuomenė kultūros srityje yra jau pasiekusi. O, rodos, šioje srityje, ačiū Dievui, jau turime kuo pasididžiuoti!

Žurnalo redakcijos adresas: Kaunas, Duonelaičio g. 6 nr., tel., 13-15.

Lietuvos gyvenimas

**Sugrįžo užsienių reikalų ministeris prof. Volde-
maras.** Baigiantis Tautų Sąjungos posėdžiams prof. Volde-
maras buvo nuvykęs Italijon, iš kur rugsėjo mėn. 26 d.
grįžo Kaunan.

Policijos šventė. Šiomet suėjo 10 metų kaip gy-
vuoja mūsų policija. Spalių m. 2 d. policija iškilmingai
minėjo savo jubiliejų. Išleido jubiliejinį „Policijos“ nu-
merį ir minėtą dieną įvyko jos iškilmės Kaune ir provin-
cijoj. Iškilmėms į Kauną buvo atvykę daug policininkų iš
provincijos. Iškilmės pradėtos pamaldomis Kauno bazili-
koj. Vėliau įvyko Rotušės aikštėj policijos paradas, prie
paminklo žuvusiems už nepriklausomybę (Karo Muziejaus
sodnely) uždėjo vainiką ir Tilmanso salėj įvyko bendri
policijos pietūs.

Pagavo „tavorščius“. Rugsėjo mėn. naktį iš 23
į 24 d. užtiko Žaliajame kalne komunistų lizdą, kur rasta
jų „moderniška“ spaustuvė „Spartakas“ ir daug medžia-
gos. Padarius kratą paaiškėjo, kad daug atsisaukimų
išgabenta Panevėžin. Policija spėjo sulaikyti asmenį,
vežusį „draugų literatūrą“, pas kurį atrasta 5000 atsisau-
kimų.

Prekybos sutartis su Sov. Rusija. Rugsėjo 24 d.
Vyriausybė sudarė prekybos sutartį su Sovietų Rusija
Taikomos lengvatos vienos ir kitos valstybės prekėms.

Grįžta. Šiomis dienomis išvyksta į Sibirą daug
rusų, kurie nuo 1863 metų buvo caro iš Rusijos atsiųsti.
Lietuvoje, tingėdami dirbti, vargingai gyveno, tai savo
noru su gyvu ir negyvu inventorium kraustosi savo tėvy-
nėn. Netolimoj ateity žada vėl iškeliauti gana didelę
grupę, 1500 asmenų.

Valstybės Tarybos nariai. Yra sudaryta Valsty-
bės Taryba, kurios uždavinys aukštas — sutvarkyti krašto
įstatymus ir t. t. Jo Ekscelencijos Respublikos Prezidento
aktu paskirti Valstybės Tarybos nariai: pirmininkas pris.
adv. Šilingas, nariai prof. Römeris, B. Masiulis, V. Kal-
nietis ir L. Ciplijauskas. Visi nariai Vyriausio Tribunolo
ir Ministerių Kabineto darbininkai.

Atvyko danų rašytojas. Kaunan atvyko garsus
rašytojas ir žurnalistas Cristian Knudsen'as. Jis nori arčiau
susipažinti su lietuvių liaudies kūryba. Danijos spaudoje
daug rašė apie Lietuvą ir daug pasidarbavo Lietuvos
10 metų nepriklausomybės sukaktuvėms minėti Danijoje.

Smaugia lietuvius. Kaip įmanydami lenkai oku-
puotoj Lietuvoj smaugia lietuvius, o ypatingai prasidėjus
mokslo metams. Į mokyklas lankosi daugybe valdininkų,
beveik kasdien daro kratas kažko ieškodami. Vienoje
mokykloje užtiko Nepriklausomos Lietuvos žemėlapi ir už
tai atėmė teises mokytį vaikučius. Jei taip mūsų vyriau-
sybė darytų, tai nė vienas lenkų mokytojas negautų mo-
kytojo teisių.

Atsistatydinimas. Susisiekimo ministeris inž. Čiur-
lionis įteikė Respublikos Prezidentui atsistatydinimo pra-
šymą. Respublikos Prezidentas prašymą patenkino.

Banditų auka. Lenkai iš pasalų puolę mūsų pa-
sienio sargybą, rugsėjo 17 d. sužeidė į galvą pol. Sali-
moną, kuris rugsėjo mėn. 27 d. Kauno ligoninėje mirė.
Jo kūnas buvo iškilmingai nugabentas į Veliuoną palaidoti.

Nesiseka Lietuvoj kriminalistams. Per šių metų
pirmąjį pusmetį visoje Lietuvoj padaryta 7203 kriminaliniai
nusikaltimai. Iš jų jau 5723 nusikaltimai susekti, t. y. iš
100 nusikaltimų apie 80 susekta. Apskritai, dabar plėsi-
kams Lietuvoj nebesiseka ir sunku pasislėpti nuo budrios
policijos akių.

Kariuomenės gyvenimas

**Vyr. Štabo liktinių puskar. ir laisvai samdomų
tarnautojų kareivių vietose taupmenų - skolinamoji
kasa.** Rugsėjo mėn. 17 d. įvyko Vyriausiojo Štabo lik-
tinių pukarininkų ir civilių tarnautojų vietose taupomosios
-skolinamosios kasos įsteigimo reikalu susirinkimas. Val-
dybos pirmininku paskirtas Vyr. Štabo raštininkų kuopos
vadas vyr. leit. J a k š t a s. Į skolinamosios-taupomosios
kasos valdybą slapto balsavimu išrinkta nariais: viršila Pet-
ras Kiškis, jaun. puskar. Vincas Dundzys ir se-
kretoriumi vyr. puskar. Jonas Musnikas.

Ažuolas.

1 gusarų D. L. E. Kunig Jonušo Radvilos pulkas.
Mokytojų ekskursija. Rugsėjo 4 buvo atvykusi pradžios
mokyklos mokytojų ekskursija (žemės ūkio kursų prie žė-
mės ūkio rūmų klausytojai) pulkan Lietuvos Universiteto
veterinarijos klinikon, kur buvo demonstruojami arkliai li-
gonys, ypač tokių ligonių, kurių dažniausiai pasitaiko.

Atiduotas mokyklos rūmas. Pulko rajone buvusioji
Kauno miesto pradžios mokykla 32 nr. liko iškelta. Mo-
kyklos rūmas atiduotas pulkui.

Lauko pratimai. Lauko pratimai pulke atliekami
ypatingu pamėgimu, kaip gusarų, taip ir naujokų. Dažniausiai
būna abipusis veikimas susidūrus kuriems eskadronams bei
komandoms. Tokie pratimai praeina ypatingai gyvai ir pa-
mokinamai. Po pratimų tuojau būna nagrinėjimas: pada-
rytų taktikos ir veikimo technikos klaidų.

Grįžo eskortas. Rugsėjo 7 d. grįžo iš Palangos Jo
Ekscelencija Respublikos Prezidento A. Smetonos eskortas.
Palangoje Respublikos Prezidentas pulko šventės dieną
(rugsėjo 1 d.) eskortui buvo suruošęs vaišes, kurios sudarė
gusarams didelio džiaugsmo, brangių ir malonių atsiminimų.
Nusifotografuota.

Eskortas prancūzų ministeriui. Rugsėjo 11 d. buvo
eskortuota prancūzų ministeriui Lietuvai p. Ristelhueber.
Eskortas buvo sudarytas iš baltų arklių. *Žvelgaitis.*

5 pėst. D. L. K. Kęstučio pulkas. Išleistuvės.
Rugsėjo mėn. 22 dien. atsargos puskarininkiai, atlikę ke-
turių savaičių pakartotinus karo pratimus, buvo iš pulko
paleisti. Susirinkusiems prie pulko štabo atsargos pusk.
pulko orkestras pagriežė keletą linksmų dalykėlių, vėliau
palydėjo juos į geležinkelio stotį.

Priesaika. Rugsėjo mėn. 23 d. buvo prisaikdinami
naujokai ir seni kariai, iki šiol dar nepriėmę priesaikos.
Pulkas, grįžęs iš bažnyčios, rikiuojasi pulko aikštėje. Prie-
saikos apeigoms atlikti buvo pakviesti dvasininkai: pulko
kapelionas kun. Abraitis; žydams ir rusams atatinkami dva-
sininkai. Atvykęs pulko vadas trumpoj kalboj apibrėžė,
kam yra priesaika priimama. Po to sekė pačios priesaikos
apeigos. Priėmus priesaiką pulko vadas vėl kreipėsi, nu-
rodydamas priesaikos reikšmę ir kartu sveikindamas nauju
eilinio laipsniu. Po to, pulko vadui pasiūlius, buvo su-
šukta triskart valio už viršininkus juos mokiusius ir už Lie-
tuvos vyriausybę.

Pagaliau pulkas išsirikiavęs tvarkingomis eilėmis, pra-
ėjęs iškilmės maršu pro pulko vadą ir kitus pulko karinin-
kus, skirstėsi ir kuopomis grįžo į kareivines.

Grand. J. Bakanas.

Kareivių biblioteka. 5 pėst. D. L. K. Kęstučio pulke, kaip ir kitose kariuomenės dalyse, yra nemaža kareivių biblioteka, kuri yra uoliai kareivių lankoma. Biblioteka atdara ir knygos išduodamos triskart per savaitę: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 14 val. kasdien. Be to, esant skubiam reikalui, knygas dar galima gauti ir kitomis dienomis. Bendras skaitytojų skaičius siekia 200 žmonių. Pernai per pirmąjį pusmetį biblioteką lankė apie 120 skaitytojų, o gale metų apie 170 žmonių. Šiomet tikimasi gale metų skaitytojų padaugėsiant dvigubai. Pernai per visus metus perskaityta įvairių autorių knygų apie 1500 tomų, gi šiemet jau pirmam pusmety perskaityta apie 1360 tomų. Biblioteką atidarytomis dienomis aplanko apie 50-60 skaitytojų.

Biblioteką tvarko ir knygas išduoda jaun. pusk. Ilčinka. Sis energingas ir sumanus vyras knygyne dirba jau antri metai.

Be visų gerų ypatybių biblioteka turi ir kai kurių trūkumų. Pirmas ir didžiausias trūkumas tai per mažas bibliotekos kambarys. Susirinkus kiek daugiau žmonių, nėra ne tik kur atsisėsti, bet net ir praieiti.

Grand. J. Bakanas.

2-as artilerijos pulkas. Karių klubas ir kinas. Gegužės mėn. sudegus karių kino aparatui, karių klubas irgi siek tiek apmirė, tik retkarčiais įvykdavo šokių vakarėliai ir buvo pora vaidinimų. Taisant kino aparatą, kartu pradėta remontuoti ir pats karių klubas. Tiesa, tam sutrukdė šaudymai Varenos poligone ir galutinai buvo atremontuota tik paskutinėmis rugpjūčio mėn. dienomis. Be pačio klubo remonto, kartu sutaisytas kino aparatas, padirbta nauja scena, nudažyta suolai ir nupirkta nauja scenai uždanga.

Tik baigus remontą — rugsėjo mėn. 1 d. pradėjo veikti kinas. Be to, naujai atremontuotam klube dar gastroliavo Kėdainių apskrities valdybos užkviesti Valstybės Operos artistai p. p. Grigaitienė ir A. Sodeika. Kinas veikia reguliariai — per savaitę tris dienas publikai, o vieną dieną visiems pulko kareiviams nemokamai.

Atsargos puskarininkių išleistuvės. Rugsėjo mėn. 15 d., anksčiau pašaukti artilerijos atsargos puskarininkiai, baigė žinių pakartojimo kursą. Baigę ku są, kartu su pulku dalyvavo manevruose, užimdami aktingosios kariuomenės puskarininkių vietas. Rugsėjo mėn. 21 d. grįžo iš manevrų į pulką ir kitą dieną išsiskirstė į savo gyvenimo nuolatinės vietas. Prieš išsiskirstant buvo suruosta bendra vakarienė. Vakarienėj, be minimų puskarininkių, dalyvavo jų komandos kadras ir pulko vadas. Po vakarienės pulko vadas, atsisveikindamas su puskarininkiais, priminė, kad nors ir trumpas buvo kursas, bet jiems patiems energingai dirbant davė gerų rezultatų. Tai buvo pastebima manevrų metu. Linkint laimingos kloties sugrįžus namo, priminė igytųjų, o taipgi 2 artilerijos pulko neužmiršti ir ištikus Tėvynę pavojui, grįžti į to pat pulko karių eiles.

Naujokų priesaika. Rugsėjo 13 d. baigė naujokai mokymo kursą. Rugsėjo mėn. 25 d. buvo jų priesaika. Apie 9 val. pulko rajone išsiriavo visi pulko kariai ir orkestrui griežiant nuzygiavo į šv. Jurgio bažnyčią, kur pulko kapelionas pasakė tam tyčia pritaikintą prakalbą. Vėliau, orkestrui griežiant, buvo pamaldos. Pasibaigus pamaldoms visi naujokai priėmė priesaiką. Pulko rajono aikštėj pulko vadas pasveikino naujus eilinius, linkėdamas sėkmingai eilinio pareigas eiti ir neužmiršti, kad jų dar mokslas nebaigtas ir jie dar turi daug mokytis, kad būtų tikrais gerais artilerijos kareiviais.

Po pietų - 15-17 val. karių klube buvo paskaita. Laikė leit. Maksimavičius — „Liublino unija ir jos pasekmės pirmiau ir dabar“. Paskaitos klausė visi pulko kareiviai.

Ant.-Ferd.-Max.

4 art. pulkas. Rugsėjo m. 16 d. pulko griežikų komanda šventė dviejų metų sukaktuves. Sudarant pulkui nuo 1926 m. rugsėjo mėn. pradžios įgulą, jos reikalams vyriausybė leido sudaryti pulke neetatinį orkestrą. Orkes-

trui nuo įsikūrimo dienos vadovauja l. s. kapelm. Augustinavičius. Pirmose dienose orkestre buvo 10—15 žmonių mokančių griežti. Dabar, švęsdamas dviejų metų sukaktuves, orkestras atliko scenoje koncertinę dalį su 20 prityrusių griežikų. Nors orkestre griežikų yra daug daugiau, bet kiti nedalyvavo: jie vėliau griežė sokiams.

Be koncerto, programos pajvaininimui tie patys griežikai suvaidino 3 veiksmų komediją „Lapkus“.

Publikos, kaip į sukaktuvių koncertą-vakarėlį, atvyko daug. Koncertinė dalis publikai patiko geriau. Artistai p-lė Klimaitė ir aukl. Dapkūnas savo rolėse labai tiko ir suvaidino gerai. Nors ir kiti neatsiliko, bet vis dėlto galima buvo pastebėti kai kurių trūkumų ir varžymosi.

Šiam koncertui-vakarėliui ruošiantis p. kapelm. Augustinavičiaus įdėtas triūsas publikos neapvyklė. Sunkus dalykai sugriežti buvo gana gražiai ir be trūkumų, už ką susilaukė nuo publikos katucių...

Nauji karininkai. Pulkan rugsėjo mėn. 10 d. atvyko baigę Karo Mokyklos X laidą leitenantai: Liūtas Juozas, Byla Juozas ir Kilna Kazys; visi paskirti į atatinamas vietas jaunesn. karininkų. Po paskyrimo paleisti atostogų vienam mėnesiui.

Kino. Rugsėjo mėn. 18 d. žiūrėjome mieste kino „Palas“ filmos „Brolių kraujas“.

Filma kareiviams labai patiko. Joje buvo vaizduojama karių gyvenimas ir kovos tolimuose rytuose — Afrikos Sacharoje. Be to, prancūzų kareivių ištikimybė savo tėvynei ir jai pasiaukojimas. Filma kareiviams savo turiniu labai naudinga.

Šiaulių įgula. Atsargos puskarininkiams jų mokymo metu buvo surengta gana daug paskaitų. Kai kurias čia paminėsiu: 1) Lietuvos valstybės kūrimasis, 2) Lietuvos kariuomenės organizavimas, 3) Dvasinės tautos jėgos, 4) Tautiškas, 5) Religija, menas ir mokslas.

Rugsėjo 24. paleidžiant puskarininkius namon, paskaitą laikė vyr. leit. Povilavičius tema: „Puskarininkis atsargoje“.

Be to, puskarininkiai buvo įtraukti ir į sportą. Kas vakaras puskarininkiai galėjo klausytis radio, kuris pulke veikia neblogiausiai.

Rugs. 25 d. atsargos puskarininkiai atsiskaitė su kuopomis ir atsisveikino su vadais ir būtinos tarnybos puskarininkiais. Papietavę, orkestrui griežiant, buvo palydėti į stotį.

Rugs. 26 d. Šiaulių įgulos liktiniams puskarininkiams įsteigta taupomoji-skolinamoji kasa, kurios pirmininku paskirtas kap. Švambarys.

Mušos šlaitas.

Tiekimų Valdyboje rugsėjo mėn. 26 d. 17 val. susirinko Tiekimų Valdybos kanceliarijos, Karo Technikos, Statybos Skyriaus, Artilerijos Tiekimo Skyriaus, Karo Technikos Tiekimo Skyriaus ir Centralinių Kariuomenės Dirbtuvių liktiniai puskarininkiai ir laisvai samdomieji tarnautojai ir įsteigė Taupomąją-Skolinamąją Kasą, įsakyme Kariuomenei 60 nr. nustatytomis taisyklėmis. Susirinkime pirmininkavo Tiekimų Valdybos adm. vyr. leit. Valentinavičius.

Kadangi visi susirinkusieji buvo tuo reikalu užinteresuoti, todėl prieš ateisiant į susirinkimą buvo jau susipažinę su taupomosios-skolinamosios kasos taisyklėmis, kas žymiai pagreitino susirinkimą užbaigti, nes neprisėjo pirmininkui ištisai tų taisyklių skaityti.

Perskaicius ir paaiškinus svarbesnius taisyklių punktus, prasidėjo slaptu balsavimu valdybos rinkimai. Išrinkta: 1) Valdybos nariais — Tiekimų Valdybos virš. Baltrukonis, Artilerijos Tiekimo Skyriaus laisvai samdomas tarnautojas ats. vyr. pusk. Malinauskas ir Centralinių Kariuomenės Dirbtuvių laisvai samdoma mašininkė p-lė Žilinskaitė, 2) kandidatais — Artilerijos Tiek. Skyriaus laisvai samdomas tarnautojas ats. viršila Jurgilas, laisvai samdoma mašininkė p. Bytautienė ir Karo Technikos Tiekimo Skyriaus laisvai samdomas tarnautojas Smalstys. M.

Kpt. Okulič-Kazarino teismas. Rugsėjo m. 29 d. Kariuomenės Teismas svarstė artilerijos kpt. Okulič-Kazarino bylą už nukovimą Liudo Noreikos, kuris žodžiu buvo įžeidęs jį.

Teismas, turėdamas galvoj visas bylos aplinkybes, kpt. Okulič-Kazariną nuteisė 1 metams tvirtovėn ir priteisė velionio motinai mokėti kas mėnuo po 100 litų. Velionio žmonos ieškinys kol kas atidėtas.

Užsieniai

Štai, prie ko eina Pilsudskis! Pernai vasarą staiga dingio lenkų generolas Zagorskis, didelis Pilsudskio priešininkas, ir apie dingimą nei Lenkijos visuomenė, nei užsienis nieko nežinojo. Perbėgęs į mūsų pusę lenkų kariuomenės šią paslaptį atidengė. Pasirodo, kad Pilsudskiu paliepus poručikas Kovalskis, poručikas J. Niedzialkovskis, Voiničius ir Suchenek generolą Zagorskį neva areštavo ir išsivežė Varšuvon. Naktį suimtajį automobiliu nugabeno į Pembertovą. Išlipus gen. Zagorskiui iš automobilio, prie jo priėjo pulk. leit. Miedzinskis ir tarė: „Pone generale, ar pakeisi nusistatymą?“ Gen. Zagorskis atsakė, kad nepakeis, tada paklausėjas ištraukė revolverį ir paleido į generolą du šūvius. Zagorskis krito, bet buvo dar gyvas, tada pulk. Beckas paleido dar du šūvius ir Zagorskis mirė. Jo kūną slaptai nugabeno į Volominą ir palaidojo, o jo kapo vietą užliejo asfaltu. Štai kokiais keliais Pilsudskis savo vyriausybę stiprina!

Sprogimas Maroke. Per parako sandėlio sproginimą (sprogo 20,000 kg.) nugriuvo daug namų, iš po kurių griuvėsių ištraukti 42 lavonai, o sužeista 215 žmonių. Tarp užmūstų yra 8 kareiviai.

Audros Pabaltijy. Rugsėjo 26 dn. Estijoje smarkiai siautė audra. Ties Kuno sala paskendo 3 žvejų laivai su 13 žvejų. Latvijoje tas pats buvo. Vanduo pakilo 1 metru ir užliejo laukus. Ukio darbai sustabdyti.

Pripažinta Albanijos monarchija. Sovietų Rusija pripažino naują Albanijos monarchiją.

Suomija gina teisybę. Dabartiniu laiku Suomijos laikraščiai visu gyvumu rašo apie mums brangų Vilnių. Rašo, kad lietuviai mokėję atkovoti spaudos laisvę ir beviltišką nepriklausomybę, mokės atgauti ir Vilnių. Lietuva be Vilniaus, tai tiek pat, kaip Prancūzija be Paryžiaus ir t. t.

Pilsudskis ir Plečkaitis. Pilsudskis paskyrė Plečkaičiui 10.000 dolerių palaikymui jo gaujos, kuri nuolat puldinėja Lietuvos gyventojus. Taip „likviduodami“ plėšikus, ponai lenkai tikisi sėkmingai įrodyti Lietuvai savo draugiškumą ir prieiti prie derybų!.

Atnaujina derybas. Vokiečiai vėl atnaujino ekonomines ir prekybos derybas su Lenkija ir Estija. Minėtos derybos jau senai buvo pradėtos, bet susidūrus su sunkiais risamais klausimais buvo nuolat atidėliojamos.

Priteisė lenkams atsilyginti. Haagos tarptautinis teismas priteisė, kad lenkai atsilygintu vokiečiams už nusavinimą Aukšt. Silezijoje vokiečių cheminių gaminių fabriko.

Lenkai keičia konstituciją. Lenkai, keisdami savo konstituciją, ruošiasi padidinti vyriausybės teises, o sumažinti seimo.

Monarchistų judėjimas vis labiau pasireiškia. Monarchistai kreipia didelį dėmesį į Pilsudskį, kurį norėtų apkarnuoti Lenkijos karaliumi ir Lietuvos kunigaikščiu. Net kai kurie lenkų laikraščiai pastebi, kad tai esančios per gražios svajonės du vainiku ant galvos užsimauti.

Latvijos karo lėktuvo katastrofa. Rugsėjo mėn. 26 dieną ties Vendenu nukrito Latvijos lėktuvas. Lėktuvas visai sudužo ir jame skridę: lakūnas serž. Kiberas ir aviacijos kapitonas Mettuma ir Blomas užsimušė.

Lėktuvo nukritimo priežastis dar neįsiaiškinta. Lėktuvui buvo duotas maršrutas Ryga, Vendenas, Staro, Pebalgas, Dvinskas ir atgal.

Nuo 1920 metų pradedant, Latvijos aviacijoje yra 12 katastrofų, per kurias žuvo 18 žmonių.

Karo lėktuvo avarija. Rugsėjo mėn. 10 dieną Rygos aerodrome įvyko lėktuvo katastrofa, per kurią pavojingai sužeistas kapitonas Bulmanas ir lengviau vyr. leiten. Gravelis. Lėktuvas nukrito nuo 100 metrų aukštumos. Konstatuota, kad katastrofa įvyko dėl motoro eksplozijos. Lėktuvo motoras buvęs labai senas ir turėjęs garantiją tik iki 1918 metų. Lėktuvui pakilus ir motorui sproguš, iš jo iškrito vienas cilindris.

Sporto kronika

Futbolas Karo Mokykloj. Rugsėjo 26 d. kariuomenės sporto stadijone įvyko draugiškos futbolo rungtynės tarp: „Tauro“ („B“ klasės nugalėtojo) ir Karo Mokyklos I-mos futbolo komandos.

Rungtynės buvo gana gyvos ir įdomios. Nors priešas Karo Mokyklai buvo rimtas ir pavojingas, bet rungtynės baigėsi 6:2 (3:0) kariūnų naudai.

Karo Mokyklos futbolo komandos žaidėjų tarpe yra keletas gan gerų ir net internacionalių žaidėjų, pav. kar. R. Marcinkus, A. Bulvičius, A. Bankauskas, B. Norvaiša ir t. t.

K. S. S. 1 nugalėjo Spielvg. 1a 7:0 (2:0). Rugsėjo mėn. 23 d. naujoji sporto aikštė įvyko eilinės rudens rato futbolo rungtynės tarp K. S. S. ir Spielvg. 1a. Lošimas baigėsi 7:0 K. S. S. naudai.

Šį kartą K. S. S. sumušė savo stiprų priešą ir nugalėjo didele persvara. Rungtynės buvo labai gražios. K. S. S. dabartiniu laiku pradėjo geriau susilosti, o ypač kairioji pusė, kurios dėka pasiekti nesulyginamai dideli rezultatai. Kiti forverdai moka gerai pasuotis, bet trūksta smūgių tikslumo ir arti vartų per daug kombinuoja, vietoj iš toliau šovus į vartus. Taip jiems besikombinuojant subėga daugiau priešų gynėjų ir atima kamuolį. K. S. S. forverdams daugiausia reikėtų varyti kamuolį sparnais ir prasivedus paduoti į centrą, kur pats centrinis galėtų smūgiu sauti į vartus ir didinti golų skaičių savo naudai. Bet jie daugiausia stengiasi prasiveržti centru, kas beveik negalima ir geros futbolo komandos to nemėgina, nes centre yra daugiau lošikų, kurie visuomet sugebės atimti kamuolį. Taipogi haubekų linijai reikia tampa susirišti su forverdais ir jiems pagelbėti. Be to, dar visiems reikia priprasti laikytis savo vietų, o ypač puolikams. Taip lošdami galės tapti nugalimais ir užsipelnyti Klaipėdos krašte futbolo meisterio vardą. Iš šių rungtynių matėsi K. S. S. komandoje didelė pažanga, nors žaidė su vienu atsarginiu.

Pranešimas.

Skelbiu giminėms, pažįstamiems, draugams ir gerbiamiems aukotojams, kad a. a. kapitonas Eduardui Noreikai paminklo pašventinimas įvyks š. m. spalio mėn. 13 dieną.

Iškilmų tvarka:

Pamaldos už a. a. kapitono Eduardo Noreikos vėlą Kauno įgulos bažnyčioje 10 val.

Paminklo pašventinimas Kauno kapuose 11 val.

Kviečiame visus atsilankyti.

Paminklui statyti komisija.

Leidžia Vyr. Št. Karo Mokslo Valdyba

Redaktorius mjr. KUIZINAS.

Akc. „Spindulio“ B-vės spaustuvė. Kaunas, kampas Duonelaičio ir Gedimino g. Šio nr. išspausdinta 2.500 egz.

89 391179